

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY. KLASA 8

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

Uczeń				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie <i>literatura piękna</i>, - wie, że liryka jest jednym z rodzajów literackich, - odróżnia utwór liryczny od innego utworu, - zna podstawowe cechy utworów lirycznych, - wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, - krótko opowiada, o czym jest przeczytany wiersz, - nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza, - wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, - wyjaśnia pojęcie <i>podmiot liryczny</i>, - wie, kto to bohater liryczny, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy poezji, - czyta wiersz głośno i wyraźnie, - wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe, - wypowiada się na temat przeczytanego wiersza, - podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażen wywołanych lekturą wiersza, określa nastrój wiersza, - wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety, - tworzy projekt pracy (rysunek, drama itp.) interpretującej wiersz – przekład intersemiotyczny, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, - czyta / wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem i stylem dzieła, - określa temat wiersza, - opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, - wyodrębnia obrazy poetyckie, - nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza, - przedstawia, również w formie przekładu intersemiotycznego (np. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega język poezji, - czytając / recytując wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację, - dokonuje interpretacji głosowej utworu lirycznego, - ciekawie opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, o podmiocie lirycznym, bohaterach i ich uczuciach, - opisuje zachowanie bohatera wiersza i wyraża swoją opinię na ten temat, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - opisuje adresata wiersza, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje informacje na temat wiersza w dowolnie wybranej formie, w tym w formie interaktywnej, - samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się, - tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych, - wyjaśnia funkcje środków artystycznych, - omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń,

<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu, - odróżnia podmiot liryczny od adresata, - odróżnia wers od strofy (zwrotki), - wyjaśnia, czym są rym, wers, refren, - zna nazwy środków artystycznych: <i>epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, ożywienie, symbol, neologizm,</i> - wymienia elementy rytmizujące: wers, strofa, rym, rytm, - zna pojęcia hymnu, pieśni, fraszki, trenu, - przedstawia tematykę wiersza, - zna pojęcie ironii, - wie, jakie jest przesłanie wiersza, - nazywa wartości ważne dla podmiotu lirycznego - rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków, - dostrzega w omawianych 	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata, - opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia, - określa adresata wiersza, - wskazuje wers ze zwrotem do adresata, - wskazuje bohatera wiersza, - rozpoznaje w wierszach epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole, - wskazuje w wierszu rymy, - rozpoznaje elementy rytmizujące utwór, - rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę, - dzieli wersy na sylaby, - wie, na czym polega ironia i rozumie jej funkcje w utworach lirycznych, - rozpoznaje przesłanie utworu i wypowiada się na temat jego aktualności, - na podstawie poznanych wierszy tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, - wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych utworach, 	<ul style="list-style-type: none"> rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz, - wskazuje cechy podmiotu lirycznego, - określa cechy bohatera wiersza, - porównuje i nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, - rozpoznaje w utworach lirycznych przenośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne, - rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór, - wymienia cechy hymnu, pieśni, trenu, fraszki, - wyjaśnia, na czym polega ironia, - dostrzega ironię w omawianych wierszach, - formułuje przesłanie utworu lirycznego i zastanawia się nad jego aktualnością, - porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, - dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych, - odwołuje się do biografii autora w interpretacji utworów lirycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza, - wyjaśnia znaczenie przenośne utworu lirycznego, - uzasadnia własne rozumienie wiersza, - rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach, - odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, - wskazuje w wierszu elementy rytmizujące, - wskazuje cechy pieśni, trenu, fraszki w danym utworze, - definiuje pojęcie ironii, - omawia znaczenie ironii w danym utworze, - wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność, - omawiając utwory liryczne, nawiązuje do kontekstów: historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu, - charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, - charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza, - porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski, - rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę wśród innych gatunków literackich, - tworzy pytania do hipotezy interpretacyjnej, - w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, - w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.
---	---	--	---	---

<p>wierszach elementy historyczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia autorów utworów lirycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów, - zna elementy z życia autorów utworów lirycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 		<p>w omawianych utworach lirycznych.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie <i>literatura piękna</i>, - wie, że liryka jest jednym z rodzajów literackich, - odróżnia utwór liryczny od innego utworu, - zna podstawowe cechy utworów lirycznych, - wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, - krótko opowiada, o czym jest przeczytany wiersz, - nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza, - wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, - wyjaśnia pojęcie <i>podmiot liryczny</i>, - wie, kto to bohater liryczny, - wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu, - odróżnia podmiot liryczny od adresata, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy poezji, - czyta wiersz głośno i wyraźnie, - wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe, - wypowiada się na temat przeczytanego wiersza, - podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażeń wywołanych lekturą wiersza, określa nastrój wiersza, - wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety, - tworzy projekt pracy (rysunek, drama itp.) interpretującej wiersz – przekład intersemiotyczny, - nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, - czyta / wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem i stylem dzieła, - określa temat wiersza, - opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, - wyodrębnia obrazy poetyckie, - nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza, - przedstawia, również w formie przekładu intersemiotycznego (np. rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz, - wskazuje cechy podmiotu lirycznego, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega język poezji, - czytając / recytując wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację, - dokonuje interpretacji głosowej utworu lirycznego, - ciekawie opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, o podmiocie lirycznym, bohaterach i ich uczuciach, - opisuje zachowanie bohatera wiersza i wyraża swoją opinię na ten temat, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - opisuje adresata wiersza, - wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje informacje na temat wiersza w dowolnie wybranej formie, w tym w formie interaktywnej, - samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się, - tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych, - wyjaśnia funkcje środków artystycznych, - omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, - interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu,

<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia wers od strofy (zwrotki), - wyjaśnia, czym są rym, wers, refren, - zna nazwy środków artystycznych: <i>epitet</i>, <i>porównanie</i>, <i>przenośnia</i>, <i>wyraz dźwiękonaśladowczy</i>, <i>uosobienie</i>, <i>apostrofa</i>, <i>ożywienie</i>, <i>symbol</i>, <i>neologizm</i>, - wymienia elementy rytmizujące: wers, strofa, rym, rytm, - zna pojęcia hymnu, pieśni, fraszki, trenu, - przedstawia tematykę wiersza, - zna pojęcie ironii, - wie, jakie jest przesłanie wiersza, - nazywa wartości ważne dla podmiotu lirycznego - rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków, - dostrzega w omawianych wierszach elementy historyczne, - wymienia autorów utworów lirycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia, - określa adresata wiersza, - wskazuje wers ze zwrotem do adresata, - wskazuje bohatera wiersza, - rozpoznaje w wierszach epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole, - wskazuje w wierszu rymy, - rozpoznaje elementy rytmizujące utwór, - rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę, - dzieli wersy na sylaby, - wie, na czym polega ironia i rozumie jej funkcje w utworach lirycznych, - rozpoznaje przesłanie utworu i wypowiada się na temat jego aktualności, - na podstawie poznanych wierszy tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, - wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych utworach, - rozumie słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa cechy bohatera wiersza, - porównuje i nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, - rozpoznaje w utworach lirycznych przenośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne, - rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór, - wymienia cechy hymnu, pieśni, trenu, fraszki, - wyjaśnia, na czym polega ironia, - dostrzega ironię w omawianych wierszach, - formułuje przesłanie utworu lirycznego i zastanawia się nad jego aktualnością, - porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, - dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych, - odwołuje się do biografii autora w interpretacji utworów lirycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie przenośne utworu lirycznego, - uzasadnia własne rozumienie wiersza, - rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach, - odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, - wskazuje w wierszu elementy rytmizujące, - wskazuje cechy pieśni, trenu, fraszki w danym utworze, - definiuje pojęcie ironii, - omawia znaczenie ironii w danym utworze, - wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność, - omawiając utwory liryczne, nawiązuje do kontekstów: historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach lirycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, - charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza, - porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski, - rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę wśród innych gatunków literackich, - tworzy pytania do hipotezy interpretacyjnej, - w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, - w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.
--	--	---	---	---

<p>wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>.</p>	<p>– zna elementy z życia autorów utworów lirycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> – wie, że epika jest jednym z rodzajów literackich, – odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego i dramatu, – wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, – rozpoznaje fikcję literacką, – wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich, – zna gatunki epickie: mit, bajka, baśń, legenda, przypowieść, opowiadanie, nowela, powieść, epopeja, – wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego, – wymienia wybrane 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy utworu epickiego, – opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, – wymienia cechy gatunkowe mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, – wyszukuje w tekście określone informacje, – wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego, – ustala kolejność zdarzeń, – nazywa rodzaj narratora i narracji, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, – przedstawia wybranego bohatera, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, – rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika, – rozpoznaje czytany utwór jako mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epopeję, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych – zna elementy konstrukcyjne utworu epickiego, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, – charakteryzuje narratora utworu, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich, – uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, – rozpoznaje elementy konstrukcyjne utworu epickiego, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, – uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu epickiego, podając odpowiednie przykłady, – rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, podtytułu, puenty, motta, dedykacji, punktu kulminacyjnego, – prezentuje za pomocą narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w utworze, – porównuje narratorów w różnych utworach, – charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych,

<p>wydarzenia tworzące akcję utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje, kim jest osoba wypowiadająca się w utworze epickim, - rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu, - zna pojęcia: <i>narrator</i> i <i>narracja</i>, - rozpoznaje w utworze wątek główny, - nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą tekstu, - rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, - opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń, - wie, że tekst może mieć znaczenie przenośne, - wie, czym jest alegoria i symbol w utworze epickim, - wymienia cechy postawy bohatera, - wie, jakie jest przesłanie utworu epickiego, - rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków, - dostrzega w omawianych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia niektóre cechy bohaterów, - rozpoznaje wątki poboczne, - wypowiada się na temat przeczytanego utworu, - wskazuje wartości ważne dla bohaterów, - omawia postawę bohatera, - rozpoznaje w utworze ważne informacje, - tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przekład intersemiotyczny, - dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii, - rozpoznaje w tekście alegorię i symbol, - rozpoznaje przesłanie utworu, - na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, - wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach, - rozumie słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich, - zna elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy, - wymienia większość cech bohaterów, - zbiera informacje o bohaterze, - uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej, - omawia wątek główny, - określa doświadczenia bohaterów, - prezentuje własne rozumienie utworu, - ocenia bohaterów, - rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, - rozpoznaje fakty i opinie, - odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, - omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych, - podaje przykłady alegorii i symbolu, - zna przyczyny niepowodzeń bohatera, - wypowiada się na temat przesłania utworu, - porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, - określa relacje łączące bohaterów utworu, - uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu, - selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze, - odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, - dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, - określa tematykę utworu, - omawia wątek poboczny, - porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami, - odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, - porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami, - interpretuje biblijne opowieści, - omawia funkcje alegorii, - ocenia postawę bohatera i przyczyny jego niepowodzenia, - formułuje przesłanie utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski, - określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób, - ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści, - w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, - w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, - wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich, - porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.
---	---	---	--	--

<p>utworach epickich elementy historyczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 		<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich, - posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawiając utwory epickie, nawiązuje do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich. 	
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że epika jest jednym z rodzajów literackich, - odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego i dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, - rozpoznaje fikcję literacką, - wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich, - zna gatunki epickie: mit, bajka, baśń, legenda, przypowieść, opowiadanie, nowela, powieść, epopeja, - wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego, - wymienia wybrane 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy utworu epickiego, - opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, - wymienia cechy gatunkowe mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, - wyszukuje w tekście określone informacje, - wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego, - ustala kolejność zdarzeń, - nazywa rodzaj narratora i narracji, - rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, - rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika, - rozpoznaje czytany utwór jako mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epopeję, - opowiada o elementach świata przedstawionego, - odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych - zna elementy konstrukcyjne utworu epickiego, - opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski, - wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich, - uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, - rozpoznaje elementy konstrukcyjne utworu epickiego, - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, - wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, - uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu epickiego, podając odpowiednie przykłady, - rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, podtytułu, puenty, motta, dedykacji, punktu kulminacyjnego, - prezentuje za pomocą narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w utworze, - porównuje narratorów w różnych utworach, - charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych,

<p>wydarzenia tworzące akcję utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje, kim jest osoba wypowiadająca się w utworze epickim, - rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu, - zna pojęcia: <i>narrator</i> i <i>narracja</i>, - rozpoznaje w utworze wątek główny, - nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą tekstu, - rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, - opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń, - wie, że tekst może mieć znaczenie przenośne, - wie, czym jest alegoria i symbol w utworze epickim, - wymienia cechy postawy bohatera, - wie, jakie jest przesłanie utworu epickiego, - rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków, - dostrzega w omawianych 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia wybranego bohatera, - wymienia niektóre cechy bohaterów, - rozpoznaje wątki poboczne, - wypowiada się na temat przeczytanego utworu, - wskazuje wartości ważne dla bohaterów, - omawia postawę bohatera, - rozpoznaje w utworze ważne informacje, - tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przekład intersemiotyczny, - dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii, - rozpoznaje w tekście alegorię i symbol, - rozpoznaje przesłanie utworu, - na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, - wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach, - rozumie słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje narratora utworu, - określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy, - wymienia większość cech bohaterów, - zbiera informacje o bohaterze, - uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej, - omawia wątek główny, - określa doświadczenia bohaterów, - prezentuje własne rozumienie utworu, - ocenia bohaterów, - rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, - rozpoznaje fakty i opinie, - odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, - omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych, - podaje przykłady alegorii i symbolu, - zna przyczyny niepowodzeń bohatera, - wypowiada się na temat przesłania utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, - określa relacje łączące bohaterów utworu, - uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu, - selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze, - odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, - dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, - określa tematykę utworu, - omawia wątek poboczny, - porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami, - odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, - porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami, - interpretuje biblijne opowieści, - omawia funkcje alegorii, - ocenia postawę bohatera i przyczyny jego niepowodzenia, - formułuje przesłanie utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski, - określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób, - ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści, - w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, - w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, - wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich, - porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.
---	--	--	--	--

<p>utworach epickich elementy historyczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, - dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich, - posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawiając utwory epickie, nawiązuje do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich. 	
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że epika jest jednym z rodzajów literackich, - odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego i dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, - rozpoznaje fikcję literacką, - wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich, - zna gatunki epickie: mit, bajka, baśń, legenda, przypowieść, opowiadanie, nowela, powieść, epepeja, - wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego, - wymienia wybrane 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy utworu epickiego, - opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, - wymienia cechy gatunkowe mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epepei, - wyszukuje w tekście określone informacje, - wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego, - ustala kolejność zdarzeń, - nazywa rodzaj narratora i narracji, - rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, - rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika, - rozpoznaje czytany utwór jako mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epepeję, - opowiada o elementach świata przedstawionego, - odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych - zna elementy konstrukcyjne utworu epickiego, - opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski, - wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich, - uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epepei, - rozpoznaje elementy konstrukcyjne utworu epickiego, - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, - wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, - uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu epickiego, podając odpowiednie przykłady, - rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, podtytułu, puenty, motta, dedykacji, punktu kulminacyjnego, - prezentuje za pomocą narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w utworze, - porównuje narratorów w różnych utworach, - charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych,

<p>wydarzenia tworzące akcję utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje, kim jest osoba wypowiadająca się w utworze epickim, - rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu, - zna pojęcia: <i>narrator</i> i <i>narracja</i>, - rozpoznaje w utworze wątek główny, - nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą tekstu, - rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, - opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń, - wie, że tekst może mieć znaczenie przenośne, - wie, czym jest alegoria i symbol w utworze epickim, - wymienia cechy postawy bohatera, - wie, jakie jest przesłanie utworu epickiego, - rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków, - dostrzega w omawianych 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia wybranego bohatera, - wymienia niektóre cechy bohaterów, - rozpoznaje wątki poboczne, - wypowiada się na temat przeczytanego utworu, - wskazuje wartości ważne dla bohaterów, - omawia postawę bohatera, - rozpoznaje w utworze ważne informacje, - tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przekład intersemiotyczny, - dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii, - rozpoznaje w tekście alegorię i symbol, - rozpoznaje przesłanie utworu, - na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, - wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach, - rozumie słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje narratora utworu, - określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy, - wymienia większość cech bohaterów, - zbiera informacje o bohaterze, - uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej, - omawia wątek główny, - określa doświadczenia bohaterów, - prezentuje własne rozumienie utworu, - ocenia bohaterów, - rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, - rozpoznaje fakty i opinie, - odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, - omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych, - podaje przykłady alegorii i symbolu, - zna przyczyny niepowodzeń bohatera, - wypowiada się na temat przesłania utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, - określa relacje łączące bohaterów utworu, - uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu, - selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze, - odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, - dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, - określa tematykę utworu, - omawia wątek poboczny, - porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami, - odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, - porównuje treść czytanych utworów z własnymi doświadczeniami, - interpretuje biblijne opowieści, - omawia funkcje alegorii, - ocenia postawę bohatera i przyczyny jego niepowodzenia, - formułuje przesłanie utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski, - określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób, - ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści, - w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, - w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, - wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich, - porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.
---	--	--	--	--

<p>utworach epickich elementy historyczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, - dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich, - posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawiając utwory epickie, nawiązuje do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich. 	
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie dramatu, - wie, że dramat to jeden z rodzajów literackich, - wie, że gatunki dramatu to tragedia i komedia, - zna podstawowe cechy utworów dramatycznych, - odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, - wie, czym się różni realizm od fantastyki w dramacie, - wie, że dzieło dramatyczne ma kontekst kulturowy i biograficzny, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, czym cechuje się dramat jako rodzaj literacki, - zna cechy utworów dramatycznych, - wie, czym cechuje się tragedia i komedia, - opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie, - wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, - omawia elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie, - rozpoznaje rodzaje bohaterów w dramacie, - zna pojęcie bohatera tragicznego i komizmu, - zna etapy rozwoju akcji dramatycznej, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki, - wskazuje cechy utworów dramatycznych, - wymienia cechy tragedii i komedii, - opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie, - wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, - odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, - określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, - wskazuje bohatera tragicznego, - ocenia bohaterów dramatu, - określa, na czym polega komizm, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem, - omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii, - wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu, - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, rodzaj bohatera, - określa relacje łączące bohaterów, - odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, - określa funkcje komizmu, - wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym, - omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - udowadnia, że utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu, - określa funkcje komizmu, - prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych, - określa problematykę dramatów poznanych w klasach 7 i 8 i prezentuje ją w twórczy sposób, - wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w dramatach z kanonu

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia utwory dramatyczne poznane w klasach 7 i 8, - zna utwory dramatyczne z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie dramatu romantycznego, - wypowiada się na temat dramatów poznanych w klasach 7 i 8, - krótko opowiada, o czym jest utwór dramatyczny z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej, - rozumie kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, - rozpoznaje cechy dramatu romantycznego, - prezentuje w dowolnej formie (w tym w formie interaktywnej) treść dramatów z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego, - wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatów poznanych w klasach 7 i 8. 	<p>lektur obowiązkowych, odwołując się do znajomości całej lektury.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie dramatu, - wie, że dramat to jeden z rodzajów literackich, - wie, że gatunki dramatu to tragedia i komedia, - zna podstawowe cechy utworów dramatycznych, - odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, - wie, czym się różni realizm od fantastyki w dramacie, - wie, że dzieło dramatyczne ma kontekst kulturowy i biograficzny, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, czym cechuje się dramat jako rodzaj literacki, - zna cechy utworów dramatycznych, - wie, czym cechuje się tragedia i komedia, - opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie, - wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, - omawia elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie, - rozpoznaje rodzaje bohaterów w dramacie, - zna pojęcie bohatera tragicznego i komizmu, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki, - wskazuje cechy utworów dramatycznych, - wymienia cechy tragedii i komedii, - opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie, - wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, - odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, - określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, - wskazuje bohatera tragicznego, - ocenia bohaterów dramatu, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem, - omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii, - wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu, - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, rodzaj bohatera, - określa relacje łączące bohaterów, - odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, - określa funkcje komizmu, - wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - udowadnia, że utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu, - określa funkcje komizmu, - prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych, - określa problematykę dramatów poznanych w klasach 7 i 8 i prezentuje ją w twórczy sposób, - wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia utwory dramatyczne poznane w klasach 7 i 8, - zna utwory dramatyczne z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna etapy rozwoju akcji dramatycznej, - rozumie pojęcie dramatu romantycznego, - wypowiada się na temat dramatów poznanych w klasach 7 i 8, - krótko opowiada, o czym jest utwór dramatyczny z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa, na czym polega komizm, - nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej, - rozumie kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, - rozpoznaje cechy dramatu romantycznego, - prezentuje w dowolnej formie (w tym w formie interaktywnej) treść dramatów z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej, - wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego, - wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatów poznanych w klasach 7 i 8. 	<p>przedstawionych w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych, odwołując się do znajomości całej lektury.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że ballada zawiera elementy epiki, liryki i dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie, - wie, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie, - wymienia utwory synkretyczne poznane w klasach 7 i 8, - zna utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna cechy ballady, - dostrzega w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu, - omawiam elementy świata przedstawionego w balladzie; - wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie, - wypowiada się na temat utworów synkretycznych poznanych w klasach 7 i 8, - krótko opowiada, o czym jest utwór synkretyczny z kanonu lektur obowiązkowych. - dostrzega w sztuce nawiązania do poznanych utworów synkretycznych. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy ballady, - wie, na czym polega synkretyzm ballady, - porządkuje wydarzenia ballady w sposób przyczynowo-skutkowy, - ocenia dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, - tworzy ciekawe wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi z kanonu lektur obowiązkowych. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wnikliwie omawia cechy ballady, - wyjaśnia, na czym polega synkretyzm danego dzieła, - określa funkcje punktu kulminacyjnego w balladzie, - porządkuje zebrany materiał na temat utworów synkretycznych z kanonu lektur obowiązkowych, - interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, - tworzy rozbudowane wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie analizuje i interpretuje utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych, - prezentuje według własnego pomysłu, również interaktywnie, świat przedstawiony w poznanych utworach synkretycznych.

<ul style="list-style-type: none"> - określa tematykę poznanych tekstów kultury, - wymienia elementy tekstu kultury, - nazywa wrażenia wywołane tekstem kultury, - dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową, - wie, że są różne gatunki dziennikarskie, - rozpoznaje wywiad, artykuł, reportaż wśród gatunków publicystycznych, - wie, co to jest lid. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje potrzebne informacje, - prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii itp., - cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, - rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, reportaż, - podaje funkcje lidu, - dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje cechy tekstów kultury, - nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, - przedstawia własne rozumienie tekstu kultury, - określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i naukowej, - określa podstawowe cechy wywiadu, artykułu, reportażu, - określa znaczenie lidu. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada w kilku zdaniach o problemie rozważanym w tekście, - opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, - uzasadnia własne rozumienie tekstu kultury, - znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, - porównuje różne dzieła, - omawia funkcje lidu. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, - dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii, - przedstawia własną interpretację dzieła sztuki.
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie <i>fonetyka</i>, - zna zasady dzielenia wyrazów na głoski i sylaby, - rozpoznaje samogłoski i spółgłoski, - wie, że <i>i</i> w wyrazie może pełnić różne funkcje, - wie, czym są upodobnienia fonetyczne, - zna reguły akcentowania w języku polskim. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie, czym zajmuje się fonetyka, - rozróżnia rodzaje głosek, - rozumie funkcje głoski <i>i</i>, - rozumie, na czym polegają zjawiska fonetyczne w polszczyźnie, - wymienia reguły akcentowania w języku polskim, - rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby, - poprawnie przenosi wyrazy, - określa rolę samogłoski <i>i</i>, - omawia mechanizm upodobnień fonetycznych, - stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację, - wymienia wyjątki od zasad akcentowania. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy, - rozpoznaje funkcję litery <i>i</i> w wyrazie, - objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych, podaje ich przykłady, - wypowiada się z prawidłową intonacją, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie i wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisania, - świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania we wszystkich swoich wypowiedziach oraz podczas czytania i recytacji.

			– prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki.	
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>temat słowotwórczy, definicja słowotwórcza, formant, a także rodzina wyrazów, wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne,</i> – rozpoznaje wyraz podstawowy i wyrazy pochodne, – wie, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty, – wie, czym są wyrazy złożone i zna podstawowe zasady ich pisowni. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, czym zajmuje się słowotwórstwo, – odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego, – próbuje przeprowadzać analizę słowotwórczą wyrazu, – rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty, – rozpoznaje wyrazy pokrewne, – rozpoznaje wyrazy złożone, – zna zasady tworzenia i pisowni wyrazów złożonych. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i pochodne, – przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu, – wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, – podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów, – rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń i oboczności, – omawia zasady tworzenia wyrazów złożonych i objaśnia ich pisownię. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie przeprowadza analizy słowotwórcze, – rozpoznaje rodzaj formantu w wyrazie, – omawia znaczeniotwórczą funkcję formantów, – podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny, – przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi, – tworzy wyrazy złożone – stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów złożonych. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – świadomie stosuje w swoich wypowiedziach: wyrazy podstawowe i pochodne, wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych, wyrazy pokrewne i wyrazy złożone, – bezbłędnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu.

<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, - wie, że imiesłowowy przymiotnikowy i przysłówkowy są nieosobowymi formami czasownika, - zna zasady tworzenia i odmiany imiesłowów, - zna podstawowe zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy oraz wyjątki od tych zasad, - zna wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, - zna zasady odmiany imion i nazwisk w języku polskim. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no</i> , <i>-to</i>, bezokoliczniki, imiesłowowy, - podaje końcówki imiesłowów, - wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłowów, - wie, jak odróżnić imiesłów od przymiotnika, - tworzy imiesłowowy z partykułą <i>nie</i>, - zna zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, - wymienia zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje, z jaką częścią mowy ma do czynienia, - określa formę fleksyjną wyrazu, - wskazuje imiesłów w zdaniu i określa jego rodzaj, - wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>, - rozpoznaje nazwy miejscowe, - stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, - poprawnie odmienia imiona i nazwiska.. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzy wskazane formy fleksyjne wyrazów, - przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami, - bezbłędnie zapisuje <i>nie</i> z różnymi częściami mowy - uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>, - podaje własne przykłady nazw miejscowych, - bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe, nazwy mieszkańców oraz imiona i nazwiska, - wyjaśnia pochodzenie imion i nazwisk. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie używa imiesłowów, - wskazuje i poprawia błędy fleksyjne, - redaguje tekst z użyciem partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, - poprawia błędy swoje i innych w zapisie <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami, - koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że w polskiej składni istnieją równoważniki zdania, zdania pojedyncze i złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, - próbuje przekształcać równoważnik w zdanie pojedyncze, a następnie w zdanie złożone oraz 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, - zna typy zdań złożonych, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w tekście równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - układa równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zachowując poprawną interpunkcję, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania oraz wypowiedzenia wielokrotnie złożone, - wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem

<p>w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych, – rozumie różnicę między mową zależną a niezależną. 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych, – stosuje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych, – odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej i umie wskazać je w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – przekształca wypowiedzenia zbudowane z różnego rodzaju zdań złożonych, – przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, – uzupełnia zdania wyliczeniami i wtrąceniami z zachowaniem zasad interpunkcji. 	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiednio nazywa wypowiedzenia składowe zdań wielokrotnie złożonych, – stosuje imiesłowowy równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, – przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję. 	<p>imiesłowowego równoważnika zdania oraz składnią zdania złożonego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza analizę składniową zdań wielokrotnie złożonych, – redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny</i>, – wie, czym jest słownictwo wartościujące, – rozróżnia synonim od antonimu i homonimu, a archaizm od neologizmu, – dostrzega archaizmy w utworze, – dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi i próbuje je zastąpić wyrazami ze słownictwa ogólnego, – wie, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym, – odróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny</i>, – wskazuje synonimy, antonimy, homonimy i frazeologizmy, – zna znaczenie wybranych związków frazeologicznych, – zna rodzaje i funkcje archaizmów, neologizmów i zapożyczeń, – zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, a zapożyczenia – wyrazami rodzimymi, – tworzy wyrazy o szerszym zakresie lub bogatszej treści, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów, – wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie, – podaje przykłady archaizmów i neologizmów, zdrobnień, zgrubień, związków frazeologicznych i określa ich funkcje w tekście, – omawia funkcje kolokwializmów i słownictwa wartościującego, – wymienia różne rodzaje zapożyczeń, wyjaśnia ich funkcje i omawia ich przydatność, – rozpoznaje i omawia wyznaczniki stylu językowego, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy synonimy oraz antonimy konkretnych słów, – wyjaśnia różnicę między archaizmem a neologizmem oraz zdrobieniem a zgrubieniem, – poprawnie używa frazeologizmów w swoich wypowiedziach, – interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów, neologizmów, kolokwializmów, – stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa, – wskazuje w tekście środki charakterystyczne dla różnych stylów językowych, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, – urozmaica język swojej wypowiedzi, – świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach, – świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu, – na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo, – koryguje błędy swoje i innych, – tworzy prace w odpowiednim stylu językowym.

<ul style="list-style-type: none"> - wie, że zasób słownictwa jest stale wzbogacany, - wie, co to jest styl językowy, - zna różne rodzaje stylów językowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia, - zna sposoby wzbogacania słownictwa, - rozpoznaje różnice między językiem mówionym a pisany, oficjalnym a nieoficjalnym, - rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych, - zna środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje cechy stylu w czytany tekście, - omawia różne rodzaje stylów językowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady tekstów pisanych różnymi stylami. 	
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>synonim</i>, <i>antonim</i>, <i>homonim</i>, wyraz <i>wieloznaczny</i>, <i>neologizm</i>, <i>archaizm</i>, <i>kolokwializm</i>, <i>zapożyczenie</i>, <i>związek frazeologiczny</i>, - wie, czym jest słownictwo wartościujące, - rozróżnia synonim od antonimu i homonimu, a archaizm od neologizmu, - dostrzega archaizmy w utworze, - dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi i próbuje je zastąpić wyrazami ze słownictwa ogólnego, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: <i>synonim</i>, <i>antonim</i>, <i>homonim</i>, wyraz <i>wieloznaczny</i>, <i>neologizm</i>, <i>archaizm</i>, <i>kolokwializm</i>, <i>zapożyczenie</i>, <i>związek frazeologiczny</i>, - wskazuje synonimy, antonimy, homonimy i frazeologizmy, - zna znaczenie wybranych związków frazeologicznych, - zna rodzaje i funkcje archaizmów, neologizmów i zapożyczeń, - zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, a zapożyczenia – wyrazami rodzimymi, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów, - wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie, - podaje przykłady archaizmów i neologizmów, zdrobnień, zgrubień, związków frazeologicznych i określa ich funkcje w tekście, - omawia funkcje kolokwializmów i słownictwa wartościującego, - wymienia różne rodzaje zapożyczeń, wyjaśnia ich funkcje i omawia ich przydatność, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzy synonimy oraz antonimy konkretnych słów, - wyjaśnia różnicę między archaizmem a neologizmem oraz zdrobnieniem a zgrubieniem, - poprawnie używa frazeologizmów w swoich wypowiedziach, - interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów, neologizmów, kolokwializmów, - stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa, 	

<ul style="list-style-type: none"> - wie, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym, - odróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu, - wie, że zasób słownictwa jest stale wzbogacany, - wie, co to jest styl językowy, - zna różne rodzaje stylów językowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy wyrazy o szerszym zakresie lub bogatszej treści, - rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia, - zna sposoby wzbogacania słownictwa, - rozpoznaje różnice między językiem mówionym a pisany, oficjalnym a nieoficjalnym, - rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych, - zna środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i omawia wyznaczniki stylu językowego, - rozpoznaje cechy stylu w czytany tekście, - omawia różne rodzaje stylów językowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w tekście środki charakterystyczne dla różnych stylów językowych, - podaje przykłady tekstów pisanych różnymi stylami. 	
<ul style="list-style-type: none"> - zna zasady pisowni, - wie, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa, - wie, że istnieją różne rodzaje błędów językowych, - rozpoznaje teksty reklamowe, - wskazuje slogany reklamowe, - wie, że w języku istnieje perswazja, - dostrzega manipulację językową, - zna zasady dyskusowania, - stara się zabierać głos w dyskusji, - formułuje argumenty. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, co to jest norma językowa i błąd językowy, - wymienia rodzaje błędów, - odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej, - zna cechy i funkcje tekstów reklamowych, - wie, czym jest slogan, - odróżnia perswazję od manipulacji, - rozpoznaje środki służące manipulacji językowej, - zna znaczenie języka ciała w komunikacji, - zna środki retoryczne stosowane w dyskusji, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową, - omawia różne rodzaje błędów językowych, - przekształca wypowiedzi tak, by usunąć błędy, - określa cechy i funkcje tekstów reklamowych, - wskazuje różnicę między perswazją a manipulacją, - ocenia zasady dyskusowania, - przedstawia argumenty w dyskusji, - stosuje środki retoryczne, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - na przykładach wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a użytkową, - w praktyce rozpoznaje i eliminuje różne rodzaje błędów językowych, - podaje przykłady sloganów reklamowych, - wskazuje w tekście środki służące manipulacji, - stosuje w praktyce zasady dyskusowania, - poprawnie stosuje środki retoryczne, - zastępuje słownictwo modne synonimami, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek, - na co dzień wykorzystuje wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka, - świadomie posługuje się perswazją, - nie poddaje się manipulacji językowej ani jej nie używa, - zna różne odmiany dyskusji, - bierze udział w debacie.

	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady słownictwa modnego, – wyraża opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny. zjawisk językowych i ochrony polszczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega kultura języka, – podaje przykłady mody językowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny. 	
<ul style="list-style-type: none"> – zna reguły polskiej ortografii, – zna zasady interpunkcji w zdaniach oraz sposoby przytaczania cudzej wypowiedzi. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie, że na ortografii wpływa związek między formami fleksyjnymi oraz wyrazami pokrewnymi, – rozpoznaje reguły ortograficzne, – stosuje zasady poprawnej pisowni i interpunkcji. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, co łączy ortografię z tradycją, – rozumie, że pisownia odzwierciedla zmiany, które kiedyś zaszły w języku, – objaśnia reguły ortograficzne i interpunkcyjne. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – w praktyce stosuje się do zasad polskiej ortografii i interpunkcji. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek.
<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest rozprawka, – zna pojęcia <i>teza</i> i <i>argument</i>, – wie, że argumenty należy hierarchizować, – wie, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu, – wie, czym jest plan kompozycyjny, – zna cechy przemówienia i cel tej formy wypowiedzi, – zna rodzaje argumentów, – zna zwroty do słuchaczy, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy kompozycyjne rozprawki, – formułuje tezę, – wie, czym jest argument, – odróżnia przykład od argumentu, – wie, na czym polega hierarchizacja argumentów, – wie, co to jest wniosek, – zna zasady tworzenia planu kompozycyjnego – zna etapy pracy nad przemówieniem, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy rozprawki, – odróżnia tezę od hipotezy, – odróżnia argument od kontrargumentu, – ilustruje argument przykładem, – próbuje uporządkować wywód, – pracuje nad planem kompozycyjnym, – podejmuje próbę wnioskowania, – pisze rozprawkę z hipotezą oraz przemówienie, w którym 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – stawia ciekawe / oryginalne hipotezy, – formułuje kontrargumenty, – hierarchizuje argumenty, – zgadza się z cudzym poglądem lub z nim polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie, – formułuje wnioski, – porządkuje wywód argumentacyjny, – sporządza plan kompozycyjny, – funkcjonalnie korzysta ze zwrotów do słuchaczy, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, – samodzielnie pisze spójne przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów, – publicznie wygłasza swoje przemówienie,

<ul style="list-style-type: none"> - wie, że w przemówieniu wykorzystuje się głos i mowę ciała, - odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego, - zna typy narracji, - wie, że opowiadanie trzeba odpowiednio skomponować, - zna pojęcia retrospekcji i puenty, - pod kierunkiem nauczyciela i / lub w grupie pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze oraz proste przemówienie, - zna pojęcie spójności tekstu, - zna wybrane kryteria oceny różnych form wypowiedzi, - wie, czym są teksty użytkowe, - wie, czemu służą CV i list motywacyjny. 	<ul style="list-style-type: none"> - dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy, - wie, jak wykorzystać głos i mowę ciała, - rozróżnia typy narracji, - wie, na czym polega trójdzielna kompozycja opowiadania, rozprawki, przemówienia, - rozumie znaczenie retrospekcji i puenty, - pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze i przemówienie, - zna środki językowe nadające tekstowi spójność, - przekształca tekst tak, by tworzył logiczną całość, - rozpoznaje w tekstach wnioskowanie, - wymienia kryteria oceny różnych form wypowiedzi, - odróżnia podanie od innych form użytkowych, - zna elementy kompozycyjne CV i listu motywacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> odpiera przewidywany kontrargument, - uzasadnia dobór argumentów, - stosuje odpowiednie zwroty do słuchaczy, - wskazuje różnice między opowiadaniem twórczym a odtwórczym, - stosuje różne typy narracji w opowiadaniu, - stosuje akapity dla oznaczenia głównych elementów kompozycyjnych tekstu, - stosuje w opowiadaniu retrospekcję i puentę, - dba o spójność tworzonego tekstu, - stosuje środki językowe nadające tekstowi spójność, - ocenia różne formy wypowiedzi, stosując poznane kryteria, - wyjaśnia, czym są CV, list motywacyjny i podanie, - umie napisać wskazany tekst użytkowy. 	<ul style="list-style-type: none"> - używa środków retorycznych, - świadomie wykorzystuje głos i mowę ciała, - stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicenia stylu, - rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych, - pisze rozwiniętą rozprawkę z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie i opowiadanie twórcze, - omawia zasady tworzenia konkretnych tekstów użytkowych, - tworzy tekst jako logiczną całość, - pisze podanie zgodnie z wszelkimi wymogami tej formy wypowiedzi, - poprawnie tworzy dokumenty aplikacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, - koryguje własne i cudze błędy związane z tworzeniem form wypowiedzi, - tworzy bezbłędnie pisma użytkowe.
--	---	--	---	---